

K. 97, 19. vulnere consulens, qualiter in villico ulcisci possit ini-
1091. quo^a. Eadem etiam nocte clam mittit ad patrum suum
Cünradum^b, dedecus sibi et^c a quo sit illatum exponens,
quid opus sit^c facto, querit ab eo consilium. At ille: 'Si
te', inquit, 'quis sis cognoscis, ignem me non minus
quam te urentem extinguere noli timere; negligere
laudabile non est'. Non enim latuerat Cünradum, quod
rex hec omnia ageret Zderad per consilium. Cumque
nuncius dicta patri Bracizlao retulisset, favent omnes et
assenciunt et quasi a Deo¹ sibi datam laudant ducis
sententiam, quoniam et ipsi itentidem^d prius consuluerant.
Quid multa? Tota nocte illa agitur, quod mane peragitur.

XLIV. Nam lucescente die Bracizlaus mittit ad pre-
dictum villicum demandans ei, ut, ubi sibi^a placeret,
secretum consilii simul ineant. Qui nihil mali suspi-
cans accepto comite Drisimir^b tantummodo soli^c duo pro-
cedunt. Quos ut vidit a longe iuuenis, tantum a suis^d
prosiliit^e obviam eis, quantum iactus^f est lapidis²; dederat
enim suis militibus^d signum, ut quando suam cirotecam^g
illius proiceret in sinum, facerent, quod facere spon-
derant^d. Ubi^h pauca exprobrans illiⁱ, quibus sepe offen-
derat eum: 'Quam', inquit, 'pollicitus sum, en abrenuncio
tibi fidem meam', et avertens equum proiecit in faciem
eius cirotecam^k. Non¹ aliter quam cum^m iratus leo erexitⁿ
iubas³ et submittens caudam nodo, qui est in extremitate
caude, percuciens frontem suam et stimulo, qui est sub
cauda sua, pungens posteriora^o fertur in omne quod
obstat, ita prosiliunt ilico ex agmine ardentes et armati
iuvenes, Nozizlau^p et frater eius Drisikray^q, filii Lubo-
mir^r, et tercius Borsa^s, filius Olen, atque^t frustra fugientem^p
Zderad ternis hastilibus alte in aera sustollunt et ut mani-

a) in aliquo A 3. b) Chönr- A 2^a auch weiter. c) et — sit fehlt A 2^a.
d) identidem (idētidē) A 3; identidem^{*}.

II, 44 (A 1. 1^a. 2^a. 3. B. C). — a) fehlt A 2^a; auf Rasur A 1. b) Drys-
A 1; Drisimir A 1^a; Disimir A 3; Drsimir B; Durzimir, korr. Drisimir, C 1^b; Dris-
mir C 2^b. c) illi A 3. d) suis mil. secessit, ut signum possent cognoscere, quod
facere se sponderat. Ubi (das übrige fehlt) A 3. e) so A 1. C 1^a. 2^b; prosiliit
die übrigen. f) ietus A 2^a. g) so A 1. 1^a. 2^a. C 2^a; chiroth-, korr. cyr., C 3; cyrote-
die übrigen. h) unā, korr. un(unde), A 2^a. i) ei A 2^a. k) so A 1^a. 2^a. C 2^a;
yroth- C 3; cyrote- die übrigen. l) nā A 1. m) fehlt A 2^a. n) erexit A 3.
o) pectora A 2^a; post. sua A 3. p) Noz. — fugientem fehlt A 1^a; Noz(s)iz(s)law
C 1. 2^b auch sonst. q) Drisikral A 3; Dy(1)rzkray C 1 auch sonst; Dryskray (dwsik-)
C 2; Drysimir A 1. r) Lib- C 1^b. s) Boress C 1^b. t) at A 3.

1) Liv. I, 54, 3: Tarquinius dono deum sibi missum ducem cre-
dere. 2) Luc. 22, 41: avulsus est ab eis quantum iactus est lapidis. 45
3) Lucan. Phars. I, 208: mox ubi se saevae stimulavit verbera caudae |
erexitque iubas; Ov. Fast. II, 209: non aliter quam cum Libyca de
gente leones.

pulum in terram deiciunt et calcant equorum pedibus et
iterum atque iterum vulnerant et affigunt^a corpus
humi^b telis. Tali morte sue de

Summitate rote¹ fallax fortuna deiecit
5 amicum suum Zderad V. id. Iulii. Comes autem Drisimir^d *fol. 11.*
pallidus advolat in castra et nunciat^e regi^f, que fuerant^g
facta. Solus rex meret et plorat et^h omnes iuvenemⁱ
laudant, quamvis aperte laudare^k non audeant¹. Braciz-
laus autem non longe ultra unum monticulum separatim sua
10 transfert^m castra, quem maior pars exercitus et forciorⁿ
bello est secuta.

XLV. [Interea coniunx Cünradi^a nomine^b Wirpirk^c. 2,
una mulierum de numero prudentum, inscio marito
suo venit in castra regis.] Que cum nunciata esset regi,
15 convocat^d rex proceres in cetum, et iussa venire stetit^e
coram rege^d large perfusa faciem^f lacrimis³ et singultibus^g
verba interruptibus tandem eluctata in vocem sic
est^h locuta:

'Haud ego iam digna dici tua, rex pieⁱ, nurus,
20 Supplex ad genua nunc non temere tua veni'
et cecidit in faciem et adoravit⁴ regem. Que iussa surgere
stetit et ait: 'Nullam^k, domine mi rex, his in partibus
belli invenis materiam, nullam de prelio hinc¹ reportas
victoriam, bellum plus quam civile⁵ geris. At si nos

25 a) affligunt B. b) fehlt A 3. c) v. id. iul. fehlt A 1^a. d) Drisimir
A 1^a; Disimir A 3^a; Drsimir A 3^b. B; Drizimir C 1; Drsimir C 3. e) nunciant,
korr. -at, A 1. f) fehlt A 2^a. g) erant A 1; fuerunt C 1^b. h) so A 1; fehlt in
den übrigen^{*}. i) iuv. Bracizlaus laud. et glorificant qu. A 3. k) laudant A 1.
l) audent A 2^a. m) transferet A 1. n) ferocior C 3.
30 II, 46 (A 1. 1^a. 2^a. 3. B. C). — a) Chönr- A 2^a*. b) fehlt A 2^a. c) Wirb-
B auch sonst; Wirp-, korr. Wirb-, A 1. d) conv. — rege fehlt A 1. e) lussit
eam ven. stetitque A 3. f) facie A 2^a. 3. C 1^b. g) singultis, korr. -tibus, A 1.
h) loc. est dicens A 3. i) fehlt A 3. k) nulla rex d. m. his A 3. l) hic A 1.

1) Vgl. S. 97, N. 2. 2) Ihre vermeintliche Zugehörigkeit zum
35 Geschlecht der Grafen von Tengling aus dem Hause der Aridonen wird
auch durch die Bemerkungen von H. Witte, Geneal. Untersuchungen
zur Reichsgeschichte, in Mitteil. des Instit. f. österreich. Geschichts-
forschung, Erg. Bd. V, 404 nicht sicherer. Die andere auf die Historia
Welforum Weingartensis SS. XXI, S. 463 zurückgehende Ansicht, daß
40 Wirpirk identisch sei mit Wilburga, der Tochter des Herzogs Ulrich von
Kärnten und der Sofia von Ungarn, erörterte zuletzt A. Dauscher, Über
die Familie des Markgrafen Ulrich von Kärnten und des Herzogs
Magnus von Sachsen (Forsch. z. deutschen Gesch. XVI, 1876, 164 ff.).
Der zweite Name Hilburg (nicht Hildburg) ist nur durch eine zweifel-
45 hafte Urkunde überliefert (Cod. dipl. Morav. I, n. 203). 3) Verg. Aen.
XII, 64: lacrimis ... perfusa genas; vgl. oben S. 88, Z. 25. 4) Apoc.
7, 11: angeli ... ceciderunt ... in facies suas et adoraverunt Deum.
5) Vgl. Lucan. Phars. I, 1: bella ... plus quam civilia.

K. 98, 15. 1091. et^a nostra bona tuis militibus predam esse decernis, in te tua vertis tela, cum fratrem tuum, cui debeas^b esse tutela, spolias rapina cruenta. In Deum vadit, qui suos invadit. Nam quecumque hic longe in tuis finibus spolia queris habenda, ostendam tibi potiora in medio tui regni posita. Nusquam enim melius^c ditaberis^d nec^e amplius magnificaberis quam in suburbio Pragensi et vico Wissegradensi^f. Ibi Iudei auro et argento plenissimi, ibi ex omni gente negotiatores ditissimi, ibi monetarii opulentissimi, ibi forum, in quo preda habundans superhabundat tuis militibus. Aut si te delectat, qualiter Troia arserit¹ videre, nusquam magis Vulcanum videbis furentem², quam cum³ utramque urbem predictam videas ardentem. Atqui: "Illa mea sunt", dicas. Ista autem que hostiliter devastatas, cuius esse putas? Nonne nos et nostra tua sunt? Sin autem solummodo tua fulmina acuis in iugulum tui fratris, absit, ut alter Cain⁴ habearis. Salva tui⁵ gratia fratri tuo patet Grecia, patet Dalmacia, ipse mavult peregrinari quam te fratricidio criminari. Quin potius accipe, que tibi mittit, iam non frater, sed quasi tuus⁶ servus. Et protulit de sinu forcipes^{1, 3} et fascem ex virgultis. 'Et si quid^m, inquitⁿ, frater in fratrem peccavit⁴, emenda; terram autem^o, que tua est, cui mavis commendare.' Dixerat et ita cor regis tetigit^{p, 5} et movit corda principum⁶, ut nullus se continere posset a lacrimis. Quam rex^q ad latus suum iubet ut sedeat, sed priusquam sederet, 'Quandoquidem', inquit^r, 'inveni gratiam in oculis tuis⁷, adhuc unam petitionem posco, ne confundas faciem meam⁸ queso. Pro magno peccato filii paululum supplicii satis est patri.' Tunc rex: 'Scio', ait, 'quo pergis. Sed perge potius et adduc ocius fratrem meum et filium⁹ ad me in osculo sancto⁹ et

a) nos et *fehlt* A 1. b) esse deb. A 1. c) *fehlt* A 1. d) dicab., *korr.* ditab. A 1. e) nec a. m. *fehlt* A 3. f) uisegr. A 1; wissogr. C 1^a. g) *fehlt* A 1. B. h) Cayn C 1^b, 2^b; Cain A 2^a. C 1^a, 2^a; Kayn A 1^a. B. i) tua A 3. 35 k) *fehlt* A 3. l) forcipes A 2^a, C 2^b. m) exiquid, *korr.* ex si quid, A 1. n) *fehlt* A 3. o) autem tuam A 1. p) *so* A 1. C 1^a; tet. reg. *die übrigen*. q) rex Wñ A 3. r) *fehlt* A 3. s) fil. meum A 3; ad me *fehlt* A 2^a.

1) *Verg. Aen. II*, 581: Troia arserit igni. 2) *Verg. Aen. V*, 662: furit immisissis Vulcanus habenis. 3) *Für Schere und Besen als Symbole des Freiheitsverlustes vgl. J. Grimm, Deutsche Rechtsaltertümer 4. Aufl. I (Leipzig 1899)*, 236 f., wo diese Stelle nicht angeführt ist. 4) *Luc. 17*, 3: si peccaverit in te frater tuus, increpa illum. 5) *Jerem. 4*, 18: tetigit cor suum. 6) *Iob 12*, 24: qui immutat cor principum. 7) *Gen. 18*, 3: inveni — tuis. 8) *III. Reg. 2*, 16: ne — meam. 45 9) *Rom. 16*, 16: in osc. s; *I. Cor. 16*, 20 und öfter.

in vinculo pacis¹, et osculatus est eam. Timuerat enim rex valde, ne frater suus et filius conspirarent contra eum. Qui cum venissent^b per conductum domne Wirpirk^c ad regem, dans eis pacis osculum, rex ait ad filium suum: 'Fili mi, si bene egisti, nulli melius quam tibi erit; sin^d autem male, peccatum tuum in foribus aderit^{d, 2}.' K. 98, 33. 1091.

XLVI. Post hec Bracizlaus intelligens suum patrem non ex corde sed pro necessitate fecisse pacem, cum omnibus, qui suam transierant in aciem, secessit in partes urbis Gradec^a et ibi morabatur frustra expectans incertam fortune vicissitudinem. Quotquot enim secuti eum fuerant, nullus ausus est^b proprios revisere^c lares, quia regem, quem offenderant, valde metuebant, ne captos aut^d in vincula mitteret aut capitali sententia dampnaret. Videns autem rex, quod non posset, uti volebat, iram suam ulcisci in filio nec^e in eius sequacibus, advocat fratrem suum Cûnradum^f et congregat terre maiores natu atque corroboret omnium sacramento comitum^g, quo^h post suum obitumⁱ frater eius Conradus^k obtineat solium ac Boemie ducatum. Tunc rex roboratus fratris sui^l consilio simul et auxilio cepit aperte machinari, qualiter ulciscatur in filio. Nec^m hoc latuit Bracizlaum filium eiusⁿ, et sine mora congregati sunt ad eum plus quam tria milia fortium virorum et accelerantes metati sunt castra circa Rokitnicam rivulum, in crastinum parati contra regem committere prelium. Premiserat enim ad patrem suum nuncium dicens: 'En ego, en assum, longe quem^o quesiturus eras^p; quod facturus es posthac, hodie fac.' Nec pretereundum est sub silentio, quod eiusdem noctis in conticinio^q divina operari dignata est revelatio. Nam si acta hominum nostre scientie pro modulo pandimus, indignum est, ut ea que ipsi^r vidimus magnalia^s Dei taceamus.

a) *fehlt* A 3. B. b) convenissent (cum *übergeschrieben*) A 1; per — Wirpirk *fehlt* A 2^a. c) Wirpirk A 1; Wyrpirk C 1^b. d) sin — aderit *fehlt* A 3. II, 46 (A 1. 1^a, 2^a, 3. B. C). — a) Hradecz C 1^b immer. b) erat A 3. c) visitare A 2^a. d) *fehlt* B; atque C 1. 2^b. e) necnon A 3; vel C 2^b. f) *so* A 1. 3^a; Chônrr. A 2^a (Chounr. *). g) communi C 3; comitum fidem A 3. h) *so* A 1. 1^a, 3; quod *die übrigen* *. i) ob. suum A 2^a, 3. k) *so* A 1. 1^a, 2^a. B. C; 40 Chônrr. A 2^a; Cunr. A 3^a; Chunr. A 3^b; Chounr. *. l) *fehlt* A 2^a. m) nec non latuit (non *radert*) A 2^a. n) regis A 3. o) quam A 1. p) etas, *korr.* eras, A 1; eas A 1^a, 2^a. C 2^a; eas, *korr.* eras, C 1. q) concilio A 1. r) ibi A 2^a.

1) *Eph. 4*, 3: in vinc. p. 2) *Gen. 4*, 7: Nonne si bene egeris, recipies, sin autem male, statim in. f. p. aderit? 3) *Exod. 14*, 13: videte m. Dei quae facturus est hodie (vgl. oben Z. 28); s. auch S. 66, N. 2.